

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 38144-2/2015/24

Datum: 30. 3. 2016

OPREDELITEV DO PRIDOBLENIH MNENJ IN KOMENTARJEV

JAVNI RAZPIS Z JAVNO DRAŽBO ZA DODELITEV RADIJSKIH FREKVENC ZA ZAGOTAVLJANJE JAVNIH KOMUNIKACIJSKIH STORITEV V RADIOFREKVENČNIH PASOVIH 1800 MHz IN 2100 MHz

Ljubljana, dne 30. 3. 2016

UVOD

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: *Agencija*) je do postavljenega roka za posredovanje komentarjev na Osnutek informativnega memoranduma v zvezi z javnim razpisom z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev v radiofrekvenčnih pasovih 1800 MHz in 2100 MHz, z dne 19. 2. 2016 (v nadaljevanju: *Osnutek informativnega memoranduma z dne 19. 2. 2016*), ki ga je dne 19. 2. 2016 objavila na svoji spletni strani, prejela komentarje oziroma pripombe s strani naslednjih predstavnikov zainteresirane javnosti:

- **družbe Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana** (prejeto dne 8. 3. 2016) (v nadaljevanju: *Telekom Slovenije*);
- **družbe Si.mobil d.d., Šmartinska 134b, 1000 Ljubljana** (prejeto dne 8. 3. 2016) (v nadaljevanju: *Si.mobil*);
- **družbe Telemach d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, 1000 Ljubljana** (prejeto dne 8. 3. 2016) (v nadaljevanju: *Telemach*).

Agencija je zainteresirana za odprto in konstruktivno izmenjavo mnenj glede pomembnih tem prihajajočega javnega razpisa, zato je uporabila instrument posvetovanja z zainteresirano javnostjo.

1. Opredelitev do pripomb in komentarjev Telekoma Slovenije

Telekom Slovenije po pregledu spremenjenega osnutka Informativnega memoranduma vztraja pri pripombah in komentarjih, ki jih je podal dne 11. 1. 2016, razen v delu, ki se nanaša na javno dražbo (v tem delu so bile pripombe Telekoma Slovenije upoštevane).

V zvezi s pomislekom Telekoma Slovenije, da v kolikor bo Agencija izvedla predmetni javni razpis z javno dražbo pred pravnomočno odločitvijo v zvezi s frekvencami v istih frekvenčnih pasovih (tj. 2100 MHz), bi v primeru sodne potrditve odločitve Agencije o izvedbi javnega razpisa za frekvence v frekvenčnem pasu 1950 - 1955 MHz, lahko v kratkem času prišlo do izvedbe dveh javnih razpisov in s tem do nesorazmernih in nepreglednih postopkov podeljevanja frekvence, Agencija vnovič pojasnjuje, da mora - glede na strateške usmeritve Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (381-8/2011-MVZT/28 z dne 30. 11. 2015), - razpoložljive radijske frekvence za mobilne komunikacije, razen frekvenc v radiofrekvenčnem pasu 700 MHz, razpisati čim prej v letu 2016. Glede na določbe 227. člena ZEKom-1 Upravno sodišče RS o tožbah v upravnem sporu zoper odločitve Agencije odloča prednostno, vendar pa je nemogoče predvideti, kdaj točno bo o zadevi odločilo. V kolikor bo v vmesnem času do uvedbe predmetnega javnega razpisa z javno dražbo sklep Agencije o dovolitvi obnove št. 38115-39/2008/80 z dne 17. 7. 2015 postal pravnomočen, bo Agencija frekvence 1950 - 1955 MHz v paru z 2140 - 2145 MHz uvrstila na predmetni javni razpis z javno dražbo.

2. Opredelitev do pripomb in komentarjev Si.mobila

Po pregledu pripomb Si.mobila, Agencija ugotavlja, da Si.mobil večji del svojega dokumenta posveti pripombam v zvezi z določitvijo spektralne kape v frekvenčnem pasu 1800 MHz, in sicer z utemeljitvijo, da Agencija z določitvijo kape v tem pasu dvojno diskriminira Si.mobil, ki je na javni dražbi leta 2014 pridobil 2 x 30 MHz (takrat največ v okviru spektralnih kap). Po mnenju Si.mobila – v skladu s spektralnimi kapami kot so te opredeljene v Osnutku informativnega memoranduma z dne 19. 2. 2016 -, eden od operaterjev nima nikakršnih omejitev, en operater ima omejitev pridobitve več kot 2 x 10 MHz frekvenc na predmetnem razpisu oz. dražbi, Si.mobil pa je omejen dvojno – pri pridobitvi več kot 2 x 5 MHz na 1800 MHz frekvenčnem pasu in z omejitvijo pridobitve več kot 2 x 10 MHz frekvenc na predmetnem razpisu. Si.mobil posledično poziva Agencijo, da (v kolikor se bo odločila za uporabo le-teh) spektralne kape določi enako, sorazmerno in nediskriminatorno za vse morebitne dražitelje, pri čemer te ne smejo biti omejevalne na način, da so nekateri operaterji s splošnimi spektralnimi kapami že avtomatično izključeni ali deloma izključeni za postopka za dodelitev frekvenc iz posamičnega frekvenčnega spektra. Svoje stališče Si.mobil v nadaljevanju argumentira še s sklicevanjem na Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za četrto četrletje 2015, skladno s katerim je Si.mobil vodilni operater v Sloveniji glede na tržni delež opravljenega mobilnega širokopasovnega prometa s kar 43,8% tržnim deležem in z ogromno stopnjo rasti.

V zvezi s pozivom Si.mobila, da v kolikor se Agencija odloči, da bo postavljala spektralne kape, naj bodo te za vse enake, Agencija vnovič poudarja, da je spektralne kape za prihajajoči javni razpis z javno dražbo določila z namenom varstva konkurence na trgu mobilnih komunikacij, upošteva rezultate na javni dražbi aprila 2014 in glede na spremenjene razmere na trgu po zaključku javne dražbe 2014.

V nadaljevanju Si.mobil Agencijo tudi poziva, da bi morala na javnem razpisu z javno dražbo predvideti tudi mehanizem, ki bi v določenih situacijah pripeljal do optimizacije spektra v skladu z načelom varovanja učinkovite rabe spektra za vsakega od morebitnih prejemnikov spektra na dražbi in da bi morala predvideti mehanizme, da bi operater, ki bo na predmetni javni dražbi pridobil nov frekvenčni prostor, imel možnost spremeniti spekter znotraj posameznega frekvenčnega pasu, ki bo zvezen. V zvezi z navedenim Agencija pojasnjuje, da se bodo lahko operaterji o menjavi frekvenc znotraj posameznega pasu za zagotovitev zveznosti spektra dogovarjali po zaključku javne dražbe.

Glede navedbe Si.mobila, da pričakuje, da bo Agencija dala možnost izjasnitve zainteresirane javnosti tudi glede višine izklicne cene, saj je to bistveni element vsakršne prodajne pogodbe oziroma nakupa, Agencija ponavlja svojo opredelitev glede tega iz svoje Opredelitve glede pridobljenih mnenj in komentarjev z dne 19. 2. 2016, in sicer da v tem trenutku še ne razpolaga s soglasjem Vlade RS glede predlaganih izklicnih cen, ko bo v zvezi z njimi podano soglasje Vlade RS, pa bodo te tako in tako objavljene v vladnem gradivu.

V zvezi z zadnjo pripombo Si.mobila, da enako velja tudi za vse druge ključne vidike postopka, ki lahko pomembno vplivajo na bistvene elemente dokončne odločitve vsakega operaterja, ali bo sodeloval v postopku ter v kakšnih okvirih, Agencija pojasnjuje, da so v Osnutku informativnega memoranduma, ki po vsebini ustreza razpisni dokumentaciji, opisani vsi ključni vidiki postopka, ki lahko pomembno vplivajo na

bistvene elemente dokončne odločitve vsakega operaterja, glede katerih se je Si.mobil imel možnost dvakrat izjasniti. V zvezi s tem pa želi Agencija še dodati, da glede na določbe ZEKom-1 pred uvedbo postopka javnega razpisa Agencija ni dolžna zagotoviti možnosti izjasnitve zainteresirane javnosti glede ključnih vidikov postopka.

3. Opredelitev do pripomb in komentarjev Telemacha

Pripombe Telemacha gredo v smeri, da je zaradi posebnosti slovenskega mobilnega trga z eno najvišjih asimetrij v tržnih deležih EU ta trg le za eno dražbo oddaljen od popolnega duopola, saj so tržni deleži najmanjših operaterjev in ponudnikov storitev skupaj manjši kot delež drugega največjega mobilnega operaterja. Telemach v nadaljevanju svojih pripomb ponavlja svoje mnenje izraženo v Komentarjih na Osnutek informativnega memoranduma za izvedbo javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc v radiofrekvenčnih pasovih 1800 MHz in 2100 MHz, z dne 7.1.2016, in sicer, da bi Agencija pred spremembo spektralnih kap morala izvesti analizo konkurenčnosti trga, da zaradi veljavnosti spektralnih kap javnega razpisa z javno dražbo, ki se je zaključila aprila 2014, za celotno obdobje veljavnosti, Agencija nima podlage za spremembo odločb o dodelitvi radijskih frekvenc z dne 26. 5. 2014. Prav tako naj bi Agencija zaradi neizvedbe analize stanja konkurence pred spremembo spektralnih kap kršila tako Okvirno direktivo (2002/21/ES) kot Sklep Komisije št. 243/2012/EU. Dalje Telamach navaja, da ima glede na razmerje deleža spektra v primerjavi z deležem aktivnih uporabnikov Si.mobil 2,44-krat več spektra kot Telemach.

V zvezi z zgoraj povzetimi komentarji Telemacha Agencija vnovič pojasnjuje, da v kolikor bi na prihajajočem javnem razpisu določila enake spektralne kape kot na Javnem razpisu z javno dražbo leta 2013, s tem ne bi upoštevala spremenjenih konkurenčnih razmer na trgu po zaključku javne dražbe leta 2014 in Strateških usmeritev ministrstva, da se podelitev predmetnih frekvenc izvede na način, da bo prišlo do draženja med zainteresiranimi operaterji mobilnih komunikacij. V kolikor bi spektralne kape ostale enake, bi lahko na dražbi sodeloval le Telemach. Dejstvo namreč je, da bi v nasprotnem primeru preostalim zainteresiranim operaterjem onemogočila udeležbo na javnem razpisu in tako ne bi prišlo do draženja, za kar pa Agencija nima nobene zakonske osnove in ne sledi strateškim usmeritvam ministrstva.

V zvezi z očitkom glede kršitev Okvirne direktive (2002/21/ES) in Sklepa Komisije št. 243/2012/EU, Agencija ponavlja, da spektralne kape ne predstavljajo regulatornega ukrepa v smislu določb Okvirne direktive 2002/21/EC in Direktive o dostopu 2002/19/EC, ampak gre za omejitve števila pravic uporabe radijskih frekvenc, in da določbe ZEKom-1, ki se nanašajo na upravljanje z radiofrekvenčnim spektrom, ne predvidevajo izvedbe nobene predhodne analize stanja konkurenčnosti, ki bi bila predmet javne obravnave. Poleg tega besedilo iz Sklepa Komisije št. 243/2012/EU, ki ga Telemach citira na strani 4 in 5 svojega dokumenta, izhaja iz preambule tega sklepa (točka 15), ki se sklicuje na »države članice«, in ne na nacionalne regulativne organe, ki poleg tega tudi nimajo pristojnosti s področja ex-post konkurenčnih pravnih pravil.

V zvezi s pripombo, da Agencija nima podlage za spremembo odločb o dodelitvi radijskih frekvenc z dne 26. 5. 2014, Agencija pojasnjuje – kot navedeno v odgovorih na pridobljena mnenja dne 19. 2. 2016 -, da

so spektralne kape kot omejitve števila pravic uporabe radijskih frekvenc določene za vsak javni razpis posebej, kar pa ne bo imelo vpliva na odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc z dne 26. 5. 2014.

Glede sklicevanja Telemacha, da ima glede na razmerje deleža spektra v primerjavi z deležem aktivnih uporabnikov Si.mobil 2,44-krat več spektra kot Telemach, Agencija vnovič pojasnjuje, da spektralne kape in nova pravila draženja, kot določena v spremenjenem Osnutku informativnega memoranduma, na predmetnem javnem razpisu, Telemachu ne onemogočajo, da pridobi spekter, ki ga potrebuje za zagotavljanje sodobnih mobilnih komunikacij.

V zvezi z navedbo Telemacha, da Agencija v svojih odgovorih glede napovedi rezultatov dražbe ob zadržanju trenutnih kap popolnoma izpusti četrtega operaterja, tj. družbo T-2 d.o.o., poleg tega pa tudi ne omenja novih vstopnikov, Agencija poudarja, da je sodelovanje družbe T-2 d.o.o. zaradi učinkov uvedbe stečajnega postopka (dne 4. 3. 2016) močno vprašljivo, novih vstopnikov na trg mobilnih komunikacij na delu spektra 1800 MHz in 2100 MHz pa ni realno pričakovati.

V zvezi z ogrodji za zaščito konkurence in predlogi Telemacha, ki naj bi spodbujali konkurenčnost in proračunske prilive, Agencija pojasnjuje, da je ima spektralno dno podoben učinek kot rezervacija spektra, kar pomeni, da v tem primeru Agencija ne bi mogla zagotoviti draženja spektra kot ga predvidevajo strateške usmeritve resornega ministrstva.

V dopolnitvi h komentarjem k Osnutku informativnega memoranduma, ki jih je Agencija prejela dne 18. 3. 2016, Telemach vnovič poudarja resno asimetrijo cen in stroškov frekvenc na uporabnika, ki obstaja med tremi operaterji, ki so sodelovali na zadnji dražbi leta 2014, v zvezi s čemer se Agencija sklicuje na svoje navedbe zgoraj, da *»spektralne kape in nova pravila draženja, kot določena v spremenjenem Osnutku informativnega memoranduma, na predmetnem javnem razpisu, Telemachu ne onemogočajo, da pridobi spekter, ki ga za zagotavljanje sodobnih mobilnih komunikacij potrebuje«*. Te analize vključujejo vse frekvence, pridobljene na javni dražbi aprila 2014, tudi pridobljene frekvence v pasu 2600 MHz, ki pa je imel na dražbi bistveno nižjo izklicno ceno, zato priloženi izračuni Telemacha ne odražajo dejanskega stanja v zvezi z asimetrijo cen in stroškov frekvenc, v celoti. Za zagotavljanje širokopasovnih storitev so namreč relevantni le frekvence v radiofrekvenčnih pasovih 800 MHz, 900 MHz in 1800 MHz.

Kar se tiče predloga Telemacha glede višine izklicne cene, da bi te morale za 5 MHz na 2100 MHz (za obdobje 5 let) znašati približno 0,65 milijona EUR, za 10 MHz na 1800 MHz (za obdobje 15 let) pa okoli 2,39 milijona EUR, Agencija odgovarja, da je pri izračunu najmanjšega zneska za učinkovito rabo omejene naravne dobrine izhajala iz izklicnih cen, ki jih je predlagala Vladi Republiki Slovenije z dopisom št. 38115-55/2012/207 z dne 9. 12. 2013, kot so bile te potrjene s sklepom Vlade Republike Slovenije, št. 38100-9/2013/3 z dne 27. 12. 2013. Poleg tega pa Agencija vnovič poudarja, da v tem trenutku še ne razpolaga s soglasjem Vlade RS glede predlaganih izklicnih cen, ko bo v zvezi z njimi podano soglasje Vlade RS, pa bodo te tako in tako objavljene v vladnem gradivu.

V zvezi s predlogom Telemacha, da naj Agencija v letu 2016 ne razpiše le frekvenc v pasovih 2100 MHz in 1800 MHz, temveč, da bi morala pospešiti dodelitev frekvenc v pasovih 700 MHz in 2300 MHz, kar je v

skladu s prožnostjo, ki jo upravljanju spektra daje Odločitev Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z uporabo 700 MHz spektra (694 – 790 MHz) povsem v domeni vsake izmed držav članic, Agencija pojasnjuje, da že od zaključka javne dražbe aprila 2014 ravno zaradi težav, na katere opozarja zainteresirana javnost, meni, da bi bila podelitev frekvenc 1800 MHz in 2100 MHz skupaj z zgoraj citiranimi frekvenčnimi pasovi bolj primerna, vendar pa je upošteva določbo tretjega odstavka 24. člena ZEKom-1 Agencija pri upravljanju z radiofrekvenčnim spektrom dolžna upoštevati strateške usmeritve ministrstva ter strateške dokumente Republike Slovenije in EU. Glede na trenutno veljavne Strateške usmeritve ministrstva (z dne 30. 11. 2015), Agencija frekvenc v pasu 700 MHz v letu 2016 ne sme razpisati, jih je pa pripravljena razpisati takoj, ko pridobi ustrezne strateške usmeritve.